

6360 SAYILI YASA İLE GETİRİLEN YENİLİKLERİN YEREL HALK ÜZERİNDEKİ ETKİLİLİĞİNİN ÖLÇÜLMESİ: MALATYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ*

*Measurement Of The Effectiveness On Local Residents Of The Law No 6360 Brought
Innovations: Example Of Malatya Metropolitan Municipality*

Öğr. Gör. Vedat YILMAZ

Bitlis Eren Üniversitesi, Adilcevaz MYO, vedatyilmaz1977@gmail.com, Bitlis/Türkiye

Doç. Dr. Şafak KAYPAK

Mustafa Kemal Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Kamu Yönetimi Bölümü,
skaypak@gmail.com, Hatay/Türkiye

Yılmaz, V. & Kaypak, Ş. (2017). "6360 Sayılı Yasa ile Getirilen Yeniliklerin Yerel Halk Üzerindeki Etkililiğinin Ölçülmesi: Malatya Büyükşehir Belediyesi Örneği, Vol:3, Issue:15; pp:405-418 (ISSN:2149-8598)

ARTICLE INFO

Article History

Makale Geliş Tarihi

Article Arrival Date

30/08/2017

Makale Yayın Kabul Tarihi

The Published Rel. Date

13/09/2017

Anahtar Kelimeler

6360 sayılı Yasa, Büyükşehir
Belediyesi, Yerel Halk, Etkililik

Keywords

Law no 6360, Metropolitan
Municipality, Local Residents,
Effectiveness

ÖZ

Dünyada yaşanan hızlı değişimleri ve gelişmeleri takip etmeye çalışan ülkemiz, 20. yüzyılın sonlarından itibaren kamu yönetiminde yeniden yapılanma, reform adları altında kamu kurum ve kuruluşlarında yeni düzenlemeler yapma yoluna giderek, kamu yönetiminde yaşanan mevcut sorunlara çözüm bulmaya çalışmıştır. Bu çözüm arayışlarına yönelik birçok yeni yasa çıkarılmıştır. Çıkarılan bu yasalar arasında yer alan 6360 sayılı Kanun ile büyükşehir yönetim sisteminde önemli değişiklikler yapılmıştır. Çalışmamızda 6360 sayılı yeni büyükşehir belediye yasasının, yerel halk üzerindeki sosyal ve ekonomik anlamda nasıl bir etki bıraktığı ve geleceğe yönelik halkın düşünce ve sorunlarının ortaya çıkarılması ile bu sorunlara ilişkin cevaplar aranmaya çalışılacaktır. Araştırmamızda örneklem olarak 6360 sayılı yasa ile Büyükşehir Belediyesi olarak halka hizmet vermeye başlayan Malatya ili alınmış olup Malatya Büyükşehir Belediyesi'nin yasa gereğince yapmış olduğu faaliyetlerin sosyal ve ekonomik anlamda, yerel halk üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerinin derecesi ölçülecektir. Araştırmamızda anket (200 kişi ile), yüz yüze görüşme, gözlem ve literatür tarama yöntemleri kullanılacaktır. Çalışmamızda elde edilen bulguların birkaçını şöyle sıralayabiliriz; emlak, çevre ve çöp vergileri, yapı ruhsat vergileri gibi vergi kalemlerinde artış olmuştur. Konut kiralari, konut ve arsa fiyatlarının ve ulaşım ücretlerinin arttığı; büyükşehir belediyesinin sorumluluk alanının genişlemesi ile birlikte çevre ve peyzaj düzenlemelerinin, yol, su ve kanalizasyon hizmetlerinin yetersiz kaldığı; nüfusun artmasına paralel olarak halkın iş olanaklarının azalması gibi olası sorunlar saptanmış ve bu sorunlara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

ABSTRACT

Our country which try to follow the rapid changes and developments in the world, try to find solutions to the current problems in the public administration under the name of reconstruction and reform in the public administrations and institutions by making new regulations since late 20th century. To seek a solution, a lot of new laws are made. Located between these laws issued with the help of Law no 6360 has made in metropolitan management system significant changes. In our study the law that is enforced with the Law no 6360 new metropolitan municipality law how it would leave an impression on the citizens as a social and economical and find out citizens thoughts and problems in the future and find solutions to these problems, will be answered. In our research, as a sample Malatya metropolitan municipality which became a metropolitan municipality with the Law no 6360 and started to serve to the citizens' facilities that are done according to the law in the social and economic field and its level of influence as positive and negative on the citizens will be measured. In our research questionnaire (with 200 people), face to face interview, observation and literature searching will be used. The findings that are thought to be questioned in our study can be measured as this: There is a rise in the taxes like real estate, environment and garbage taxes, construction taxes. Detection of possible problems and solutions to them like rise in the housing rents, land prices and transportation fees and as metropolitan municipality's area of responsibility expanded; environment and landscape arrangements, service of road, water and sewage fails to satisfy as parallel with the rise of the population decrease in the employment opportunities.

1. GİRİŞ

Özellikle sanayi devrimi sonrası dünyada görülen teknolojik, sosyo-kültürel, siyasi ve ekonomik alanlardaki hızlı değişim, insan hakları ve demokratikleşme konularındaki gelişmeler, hızlı nüfus artışı, bilginin dijital araçlarla hızlı yayılımı, ulaşım ağının genişlemesi gibi nedenlerden dolayı, ülkeler yönetim sistemlerinde zamana uygun olarak değişiklikler yapmışlardır. Bu değişikliklerin başında, yeni kamu yönetimi anlayışı doğrultusunda, merkeze ait yetkilerin bir bölümünün yerele devredilerek, yerel yönetimlerin güçlendirilmesi ve yerel halkın kamu ihtiyaçlarının yerelde etkin ve verimli bir şekilde karşılanmasıdır.

* Bu çalışma, 15-17 Ekim 2015 tarihleri arasında Selçuk Üniversitesi tarafından düzenlenen 13. Kamu Yönetimi Forumunda (Kayfor13) sözlü olarak sunulan bildirinin gözden geçirilmiş ve güncellenmiş halidir.

Bu bağlamda, Türkiye’de uygulanan yönetim sisteminde de yerel yönetimlere yönelik 1980 sonrasında çıkarılan yasalarla yerel yönetimler güçlendirilmeye çalışılmıştır. Çıkarılan yasalar arasında; 1984 tarih ve 3030 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 2004 tarih ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 2005 tarih ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, 2005 tarih ve 5393 sayılı Belediye Kanunu ve son olarak 2012 tarih ve 6360 sayılı yasa ile Büyükşehir Belediye Yasası’nda yapılan değişiklik yer almaktadır. 6360 sayılı yasa ile büyükşehir belediyelerinin özellikle yönetim yapısı, yetki ve sorumluluk alanları ve halka hizmet sunumu noktasında önemli düzenlemelere gidilmiştir. Yapılan bu düzenlemelerin, yerel halka sosyal ve ekonomik anlamda hem olumlu, hem de olumsuz yönde etkileri olmuştur.

Çalışmada, yerel yönetimlerin güçlendirilmesi ve yerel hizmetlerin tek bir çatı altında (merkezden) yürütülerek halkın talep ve ihtiyaçlarının en üst düzeyde karşılanarak, hizmette bütünlüğün ve etkililiğin artırılmasının yanında; yerelde kaynak israfını önlemeyi amaçlayan 6360 sayılı yasa ile Büyükşehir Belediye Yasası’nda yapılan değişiklikler ele alınarak, yerel halk üzerindeki yasanın etkililiği ölçülmeye çalışılacaktır. Örneklem olarak 6360 sayılı yasa ile büyükşehir belediye statüsü kazanan on dört ilden biri ve hızla birçok alanda gelişmekte olan Malatya ili alınmıştır. Yöntem olarak çalışmada yüz yüze görüşme ve anket yönetimi seçilmiş olup 200 kişi ile yüz yüze görüşme ve anket uygulaması yapılmıştır. Yapılan anket uygulama sonuçları SPSS paket programı ile değerlendirilerek yorumlamalarda bulunulmuştur.

Yapılan analizler sonrası elde edilen bulgular arasında; Malatya ilinde yaşayan yerel halkın yaşadığı kentin büyükşehir belediyesi olmasından memnuniyet duyduğu, ancak kentlerinin büyükşehir belediyesi olması ile araç trafik yoğunluğunun hat safhada arttığı, çevre ve peyzaj düzenlemelerinde eksikliklerin olduğu, su, çevre temizlik ve emlak vergilerinde, konut satış ve kira fiyatlarının aşırı yükselmiş olması gibi olumsuz durumların halkın yaşamını sosyal ve ekonomik yönde olumsuz yönde etkilediği; öte yandan, su ve kanalizasyon hizmetlerindeki artış, mesire alanlarının yaygınlaştırılması, ulaşım olanaklarının genişlemesi gibi olumlu yönde etkilerinin de olduğu bulgular yer almaktadır. Çalışmada, 6360 sayılı yasa ile yapılan değişiklikler, büyükşehir belediyesinin tarihsel süreci, yasal dayanakları ve Malatya ili hakkında bilgiler verilecektir.

2. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ YÖNETİM SÜRECİ VE YASAL DAYANAKLAR

Tarih boyunca önce belediyeler daha sonra büyüyen, gelişen ve nüfusu artan belediyeleri diğer belediyelerden farklı kılmak adına büyükşehir belediyeleri adı verilen bu yerel yönetim biriminin yönetim süreçlerinde zaman zaman yasal düzenlemeler yapılarak çağa uygun hale getirilmeye çalışılmıştır.

2.1. Büyükşehir Belediyesi Yönetiminde Tarihsel Sürece Bakış

İnsanların toplu halde yaşamaya başlaması sonrasında, her dönemde toplumun yönetilmesine ihtiyaç duyulmuştur. Görülen ihtiyaç üzerine ortaya çıkan yönetim kavramı varlığını daimi olarak devam ettirmiştir. Fakat tarihsel sürece bakıldığında; nüfus, güvenlik, teknoloji, ekonomik ve sosyal değişimler yönetim sistemlerini de değiştirebilmektedir. Müdahaleci devlet anlayışından liberal devlet yönetimi anlayışına geçildiği 1980 sonrasında bu değişim çok daha fazla görülmeye başlamıştır. Türkiye’deki yönetim sistemi ve gelişim sürecindeki söz konusu değişimin tüm yönetim kademelerine yönelik olduğu ve bu konuya yönelik birçok yeni yapılanma faaliyetlerinin olduğu görülmektedir (Bulut ve Yılmaz, 2014: 76).

Dünya ülkelerinde görülen kentleşme olgusu, özellikle gelişim aşamasında olan ülkelerde daha hızlı bir yol almaktadır. Hızlı kentleşme ile büyük kentlerin daha da büyüyerek kontrol edilemez hale bürünmesi sonrasında büyük kentlerin yönetim sistemine yönelik yeni model arayışları hız kazanmıştır. Bu arayışlar sonrasında; anakentlerin yönetiminde tek kademenin var olduğu anakent yönetimleri, iki kademenin olduğu anakent yönetimleri, özel yönetim bölgeleri ve yönetimler arası işbirliğinden (hizmet satın almaları ve birlikler) oluşan dört farklı yönetim modeli gündeme gelmiştir. Dünyada yaşanan bu gelişim ve değişim sonrasında, Türkiye’de nasıl bir yol izleneceği düşünülmüş ve büyük kentlere yönelik ikili, ama biraz farklı bir yönetim modeli benimsenmiştir. 1984 yılından bu yana çıkarılan Kanun Hükmünde Kararnamelerle büyükşehir belediyesi uygulamaları yürürlüğe girmiş ve zaman zaman yeni yasalar çıkarılarak değişiklikler yapılmıştır. (Ulusoy ve Akdemir, 2013: 306).

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kuruluşunun ardından yerel yönetimlerin tarihsel gelişimine baktığımızda; yerel yönetimlere yönelik yapılan ilk düzenleme 1924 yılında kabul edilen 442 Sayılı Köy Kanunu olduğudur. Bu kanunun 1. maddesinde nüfusu 2000'den az olan yerleşim alanlarına köy, nüfusu 2.000 ile 20.000 arasındaki yerleşim alanlarına kasaba ve nüfusu 20.000'den fazla olan yerleşim alanlarına şehir denildiği ve nüfusu 2000'den aşağı olan yerleşim alanlarında dahi belediye teşkilatının kurulabileceği konularına yer verilmiştir. Yerel yönetimlerin oluşum sürecinde nüfus ölçütünün etkili olduğu, nitekim 1930 yılında çıkarılan ve 74 yıl yürürlükte kalmış olan 1580 sayılı Belediye Kanunu bir yerde belediye kurulabilmesi için 2.000 nüfus kriteri getirmiş olup, daha sonra çıkarılan 5393 sayılı yeni Belediye Kanunu ile bu sınır 5.000'e çıkarılmıştır (Şahin, 2015: 159). Kentlerdeki nüfusun artmasına bağlı olarak, belediye oluşumunda yeni düzenlemeler gidilmiştir. Bazı kentlerde görülen hızlı nüfus artışı, sanayi ve ekonomideki büyüme ve artan sorunların çözümü için varolan belediyelerin yetersiz oluşu, bu kentlere yönelik farklı yeni model arayışlarını gerekli kılmış ve yeni yasal düzenlemeler yapılarak, büyük kentlere, büyükşehir belediyesi yönetim modeli getirilerek, çağa uygun hale getirilmeye çalışılmıştır.

Türkiye'de büyükşehir belediyelerinin tarihsel gelişim ve ortaya çıkış süreci 1984 yılında çıkarılan "3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun" ile başlamıştır. İlgili kanun sonrası önce İstanbul, Ankara, İzmir illeri sonrasında ise Adana (1986), Bursa, Gaziantep, Konya (1987), Kayseri (1988), Kocaeli, Mersin, Diyarbakır, Antalya, Eskişehir, Erzurum, Samsun (1993) ve son olarak 2000 yılında 593 sayılı yasayla Sakarya ilinin de büyükşehir belediye statüsü kazanması ile ülkemizdeki büyükşehir belediye sayısı 16 olmuştur. 3030 sayılı kanun, büyükşehir belediyesi ve ilçe belediyesi olmak üzere ikili ve merkezi bir büyükşehir yönetim yapısı öngörmüştür. İdareler arası ilişkilerde koordinasyonu sağlamak üzere büyükşehir belediye başkanı ve meclisine vesayet yetkileri vermiştir. Büyükşehir Belediyelerinin organları; Büyükşehir Belediye Meclisi, Büyükşehir Belediye Encümeni ve Büyükşehir Belediye Başkanı'ndan oluşmaktadır. Geçmişe dair herhangi bir tecrübesi olmayan ve ilk olarak 1984 yılında 3030 sayılı kanun ile yürürlüğe konulan bir yönetim sisteminin eksik ve aksayan yönlerinin olması ve bundan dolayı da sorunlar yaşanması doğal bir durumdur.

3030 sayılı kanunda; görev ve yetki paylaşımında nesnel ölçütler kullanılmadığı, yönetim kademeleri arasında işbirliğinin yeterli düzeyde olmadığı, büyükşehir belediye yönetiminin mutlak bir hakimiyetinin olduğu, büyükşehir genelinde planlama ve koordinasyon hizmetlerinin yeterli düzeyde sağlanmadığı, kabul gören sorunlar arasında yer almaktadır. Bu sorunların giderilmesi ve büyükşehir belediye yönetiminin daha etkin ve verimli bir hizmet sunabilir hale getirmek amacıyla, 20 yıl yürürlükte kalan 3030 sayılı kanunun yerine 2004 tarih ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu yürürlüğe konulmuştur (Sodan, 2009: 720-721). Uygulamada 'Pergel Yasası' da denilen bu kanun ile büyükşehir belediyelerine yönelik önemli düzenlemeler yapılarak, büyükşehir belediyelerinin görev, yetki ve sorumlulukları artırılmış ve son olarak, özel nitelikli 2012 tarih ve 6360 sayılı yasa ile büyükşehir belediye yasasında önemli değişiklikler yapılmıştır.

2.2. Büyükşehir Belediyelerinin Türk Yönetim Sistemi İçindeki Yeri

Hızla kentleşen ve önemli düzeyde gelişen bir dünyada yaşamaktayız. Özellikle 20. yüzyılın son çeyreğinden itibaren insanların hayatında akıl almaz önemli değişimler meydana gelmekle birlikte insanların yaşadıkları yerleşim alanlarında; ekonomik, sosyal ve kültürel bir etkileşim ortaya çıkarmıştır. Bu sebepten dolayı yerel halkın hizmet alanlarıyla ilgili talepleri de giderek artmış ve çeşitlenmiştir. Bütün bu yaşanan değişimler, kent yönetimlerinin daha aktif hale gelmelerini zorunlu kılmıştır (Bulut, 2000: 47). Bu doğrultuda, kamu hizmetleri farklı metotlar ve teşkilatlarla icra edilmeye çalışılmıştır. Bu teşkilatlanmalar, kamu hizmetlerinin konusuna ve özelliğine göre çeşitlilik gösterebilmektedir (Toprak, 2006:3). Türk yönetim sistemindeki teşkilatlanma merkezi ve yerel yönetim olmak üzere iki eksene ayrılmıştır. Merkezi yönetim, kanunların uygulanması ve hizmetlerin sunumunda tekliği esas almakla beraber, kamu hizmetine ilişkin kaynakların ve hizmetlerin bir yerden yönlendirilmesini ön gören yönetim şeklidir (Şengül, 2014: 1). Yerinden yönetim ya da yerel yönetim ise yönetim biliminde "adem-i merkeziyet" (decentralization) olarak adlandırılan siyasal bir olgudur (Eryılmaz, 2006: 67). Yerinden yönetim, karar organlarının yerel halk tarafından seçilerek oluşturulduğu bir dizgenin adıdır (Keleş, 2006: 21-22).

1982 Anayasası'nın 127. maddesine göre, "Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir". Yerel yönetimler, devletin belli bir alanında hizmet sunan, yerel halk tarafından karar organları seçilerek oluşturulan, merkezi yönetime karşı bir kısım kararları almada bağımsız olarak hareket edebilen, tüzel kişiliği, özerk bir bütçesi, mali kaynağı ve emtiası bulunan kuruluşlardır. Yerel yönetimler coğrafi yönden; il özel idaresi, belediyeler ve köylerden oluşmaktadır (Ulusoy ve Akdemir, 2006: 49-50). Yerel yönetimlerin halka yakın olmaları, alınan kararlara halkın katılabilmesi ve halkın ihtiyaçlarına yönelik kamu hizmetlerinin sunulması, bu kuruluşları demokrasi açısından önemli hale getirmekle birlikte ülkemizdeki demokrasinin gelişim seyrini de pozitif yönlü olarak etkilemektedir (Baharççek, 2013: 228). Günümüzde, yerel yönetimler arasında yer alan büyükşehir belediye yönetiminin temeli 1982 Anayasası'na dayanmaktadır. 1982 Anayasası'nın 127. maddesinde "büyük yerleşim yerleri için özel yönetim biçimleri getirilebilir" hükmü de yer almaktadır. Bu hüküm gereğince 3030 sayılı yasa ile büyükşehir belediyelerinin hukuki altyapısı oluşturularak, bir yerde büyükşehir belediye yönetimin kurulabilmesi için birden fazla ilçe belediyesinin sınırları içerisinde olması, olmaması durumunda ise, en az iki ilçenin merkezi yönetim tarafınca kurulması öngörülmüştür (Ulusoy ve Akdemir, 2013: 307).

3. 6360 SAYILI YASA İLE YAPILAN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNDEKİ YENİ DÜZENLEMELER

2012 yılında çıkarılan ve 2014 yerel seçimler sonrası tam anlamıyla uygulamaya konulan 6360 sayılı yasa, yerel yönetimlerin yönetim yapısında önemli düzenlemeler getirerek, özellikle büyükşehir belediyesi yönetiminin yetki ve sorumluluk alanlarını genişleterek büyükşehir belediyesi yönetimini güçlendirmiştir.

3.1. 6360 Sayılı Yasa ve Yapılan Yeni Düzenlemeler

2004 yılında yürürlüğe konulan 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununda yapılan en önemli değişiklik 12/11/2012 tarihinde kabul edilen 6360 sayılı "On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" dur. Bu kanun ile 13 yeni büyükşehir belediyesi kurulmuş ve 14/03/2013 tarihinde kabul edilen 6447 sayılı kanun ile 6360 sayılı kanunda yapılan değişiklik sonrası kanunda yer alan 13 ilde büyükşehir ibaresi 14 ilde büyükşehir, 26 ilçe kurulması ibaresi ise 27 ilçe kurulması şeklinde değiştirilerek kanunun adı "On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmündeki Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" olmuştur. 'Bütünşehir Yasası' olarak da adlandırılan bu yasa doğrultusunda, Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Kahramanmaraş, Malatya, Manisa, Mardin, Muğla, Ordu, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa ve Van illeri büyükşehir belediye statüsü kazanmıştır.

Büyükşehir belediye yönetiminin yetki ve sorumluluk alanını en geniş anlamda düzenleyen yasa 6360 sayılı yasadır. 6360 sayılı yasa ile beraber büyükşehir belediye yönetim sisteminde önemli düzenlemeler gidilerek, yerel halkın talep ve ihtiyaçlarının yerelde etkin olarak karşılanması hedeflenmiş ve bu yapının demokratik hayata katılımı sağlayacağı ifade edilmiştir (İzci ve Turan, 2013: 119). 6360 sayılı Yasa'nın genel gerekçesinde, 'büyükşehir sınırlarının il mülki sınırı olarak değiştirilmesi ile etkin verimli ve kaliteye dayalı yönetim anlayışını ortaya çıkarmak ve bu anlayışın gereği olarak da yerel yönetimlere etkin hizmet sunabilme kabiliyeti kazandırmak' yer almaktadır.

Büyükşehir belediye sınırları içerisinde bulunan belediyeler yalnız kendi sorumluluk alanını göze alarak yönetim faaliyetlerini sürdürdüklerinden dolayı parçacıklı bir yönetim anlayışı ortaya çıkmıştır. Büyükşehirin genelini ilgilendiren sorunlar bir merkezden yönetilemediğinden ilçe belediyeleri arasında eşgüdüm eksikliği meydana getirmekte ve ölçek ekonomileri uygulanmadığından dolayı da kaynak israfı oluşmaktadır. Küçük ilçe belediyelerinin halka hizmet noktasında yeteri kadar bütçesi ve teknik olanakları olmadığından altyapı, ulaşım, sanayileşme ve çevre düzenlemeleri gibi önem arz eden alanlarda yaşanan sorunların çözümünde yetersiz kalınmaktadır. Görülen bu eksiklikler, yerel kamu hizmetinin kalitesine de negatif yönlü yansımaktadır. Yaşanan bu sorunların giderilmesi için yönetim, planlama ve koordinasyonun sağlanması yönünden büyükşehir sınırlarının il mülki sınırları olarak değiştirilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır (Şengül, 2014: 119).

6360 sayılı yasa 37 madde olarak düzenlenmiş ve daha sonra iki geniş kapsamlı düzenleme içeren geçici maddenin de eklenmesi sonrasında yasa ile birçok yasa (5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, 5355 sayılı Mahalli İdare

Birlikleri Kanunu vb.) değişikliğe uğramış ve yeni yönetim birimleri kurulmuştur (Karakılıç, 2013: 188). 6360 sayılı Yasa ile 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Yasası varlığını devam ettirmiş ancak bir kısım maddeleri kaldırılmış, bir kısım maddeleri ise değiştirilmiştir. Değişen maddeler arasında önem arz edenlerden bahsedecek olursak; 5216 sayılı Yasa ile büyükşehir belediyesi olma koşulu 3. maddesinde “en az üç ilçe veya ilk kademe belediyesini kapsayan, bu belediyeler arasında koordinasyonu sağlayan, kanunlarla verilen görev ve sorumlulukları yerine getiren, yetkileri kullanan; idari ve mali özerkliğe sahip ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişisi” ifade etmektedir ibaresi 6360 sayılı Yasa ile değiştirilerek; “sınırları il mülki sınırı olan ve sınırları içerisindeki ilçe belediyeleri arasında koordinasyonu sağlayan; idari ve mali özerkliğe sahip olarak kanunlarla verilen görev ve sorumlulukları yerine getiren, yetkileri kullanan; karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişisi” şeklinde tanımlanmakla büyükşehir belediye sınırları içerisinde yer alan ilk kademe belediyeleri kaldırılmış yalnız ilçe belediyelerinin varlığı devam etmiştir (Şengül, 2014: 118-119). Büyükşehir belediyesi kurulmasını öngören 5216 sayılı yasanın 4. maddesinde yer alan “Belediye sınırları içindeki ve bu sınırlara en fazla 10.000 metre uzaklıktaki yerleşim birimlerinin son nüfus sayımına göre toplam nüfusu 750.000’den fazla olan il belediyeleri, fizikî yerleşim durumları ve ekonomik gelişmişlik düzeyleri de dikkate alınarak, kanunla büyükşehir belediyesine dönüştürülebilir” ibaresi 6360 sayılı Yasa ile büyükşehir belediye oluşumundaki 750.000 nüfus kriteri devam ederken fiziki yerleşim durumları ve ekonomik gelişmişlik düzeylerinin dikkate alınması kısmı tamamen kaldırılmıştır (Çelik ve Altıparmak, 2013: 23-27).

3.2. 6360 Sayılı Yasa İle Yapılan Yeni Düzenlemeler ve Eleştiriler

6360 sayılı yasa ile birçok yeni düzenlemeler yapılarak büyükşehir belediye yönetimine önemli yetki ve sorumluluklar verilmiştir. 6360 sayılı yasa ile öne çıkan düzenlemeler (Karaarslan, 2014: 270; Kaypak ve Yılmaz, 2016: 34-35; Genç, 2014: 5):

- ✓ 14 yeni büyükşehir belediyesi kurularak, 16 olan büyükşehir belediye sayısı 30’a yükselmiştir.
- ✓ 30 büyükşehirde yer alan 1053 belde belediyesi ve 16.082 köy mahalleye dönüştürülmüştür.
- ✓ Yeni kurulan ve önceki büyükşehir belediye sınırları il mülki sınırları olarak genişletilmiştir.
- ✓ 750.000 nüfus kriterini sağlayan illerin büyükşehir belediyesi olma kapısını açmıştır.
- ✓ Büyükşehirlerde bulunan il özel idareleri, belde belediyeleri ve köylerin tüzel kişilikleri ortadan kaldırılmıştır.
- ✓ Büyükşehirlerde bulunan köyler mahalleye dönüştürülmüştür.
- ✓ Yeni mahalle kurulması durumunda 500 nüfus kriteri getirilmiştir.
- ✓ Yasanın mahalle yapılan köyler için uygulanmasında 5 yıllık bir geçiş dönemi öngörülmüştür.
- ✓ Büyükşehir belediyelerinde ve nüfusu 100.000 üzerinde olan ilçe belediyelerinde kadınlar ve çocukların barınmaları için konukevleri açma zorunluluğu getirilmiştir.
- ✓ Büyükşehir belediyesi kurulan illerde yeni ilçeler kurulmuştur.
- ✓ Büyükşehir belediyesi kurulan illerde bucak ve bucak teşkilatları kaldırılmıştır.
- ✓ Valiye bağlı Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı kurulmuştur.

6360 sayılı yasaya yönelik eleştirilerin bir kısmını sıralayacak olursak;

- ✓ Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının kurulması ile merkezi yönetimin temsilcisi olan valinin il özel idarelerin kaldırılmasıyla kaybedilen yetkileri daha da artırılmıştır.
- ✓ “Kapatılan belediye veya mahalleye dönüşen köylerle ilgili olarak köy ve belde halkı hiçbir yolla bilgilendirilmemiş, hiçbir belde ve köyde halk oylaması yapılmamıştır. Yerel tüzel kişiliklerin yerel halka danışılıp sorulmadan kapatılması Türkiye’nin 1992 yılında onayladığı Avrupa Konseyi Yerel Yönetimler Özerklik Şartı’na aykırıdır (Çelik ve Altıparmak, 2013: 31).
- ✓ İl özel idarelerinin kaldırılması Anayasa’nın 127/3. maddesine aykırıdır (Gözler, 2013:38). 30 Büyükşehir Belediyesindeki İl Özel İdarelerinin tüzel kişiliğinin kaldırılması ile il özel idareleri için yeni bir durum söz konusu olmuştur. İl belediyesinin büyükşehir belediyesine dönüştürülüp bu illerde bulunan il özel idarelerinin kaldırılması sonucu, acaba bu yönetimlerinin tamamının kalkması mı gündeme gelecek? Sorusunu akla getirmiştir (Bulut ve Yılmaz, 2014:81).
- ✓ Optimal ölçek yerine büyük ölçeğin tercih edilmesi nedeniyle, dağınık yerleşim alanlarına sahip köyden mahalleye dönüşen yerleşim alanlarına hizmet götürmede sorunlar yaşanmıştır.

- ✓ Yasa ile biri kent, biri folk kültürünü temsil eden mahalle ve köyün aynı yönetim biçimiyle yönetilmesi öngörülmüştür. Oysa mahalle ve köy, yönetim, insan yapısı, sosyo-ekonomik özellikler vb. yönlerinden birbirinden farklıdır. Köy kimliğini kaybedecektir (Kaypak, 2015:10).

6360 sayılı Yasa'nın yukarıda belirtildiği gibi, hem olumlu, hem de olumsuz yönde coğrafi, yönetsel, sosyo-ekonomik yönlerden yerel yönetimleri etkilediğini söyleyebiliriz.

4. MALATYA ÖRNEĞİ

4.1. Malatya İlinin Genel Özellikleri

Kayısı diyarı olarak da tanınan Malatya kenti 2014 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre 383.933 (%49,89) erkek ve 385.611(%50,11) kadın olmak üzere toplam 769.544 nüfusa sahiptir (www.webcitation.org.tr, 2015). Türkiye'nin en kalabalık 28. kenti olan Malatya, Doğu Anadolu Bölgesinin Yukarı Fırat Bölümünde yer almaktadır (www.wikipedia.org.tr, 2015). Ekonomik açıdan bakıldığında, tarımsal faaliyetler ile ön plana çıkmaktadır. Ekonomisi tarıma ve tarıma dayalı sanayiye dayanmaktadır. Mevcut nüfusun %70'i tarım, hayvancılık, balıkçılık, ormancılık ve avcılıkla uğraşmaktadır (www.cografya.gen.tr, 2016). Geleneksel tarım toplumu özelliklerine sahip bir kendir.

Malatya, geçmişte ve günümüzde uygarlıkları buluşturan önemli kavşak noktalarından birinde yer almaktadır. Malatya ili bu özelliği ile tarihin her döneminde önemini kaybetmemiştir (www.malatya.gov.tr, 2015). Malatya ilinin geçmiş tarihine baktığımızda yapılan kazılar sonucunda ilk yerleşimin MÖ. 7000 yıllarına kadar uzandığı ve şu an Karakaya Barajı suları altında kalan Caferhöyük alanında ilk yerleşimin başladığı düşünülmektedir. Aslantepe, Değirmen-tepe, İmamoğlu, Köşkerbaba ve Piro-t Höyükleri'nde yapılan kazılar ve çalışmalar sonucunda ise, bu bölgede MÖ. 5000 ve 3000 yıllarında yerleşim olduğunu göstermekle beraber, Kalkolitik ve Eski Tunç çağlarında da yerleşimin devam ettiği bilgilerine ulaşılmıştır (Çetiner, 2005: 11). Tarihteki yerini Hititler ile birlikte almaya başlayan Malatya; MÖ. 2000'li yıllardan sonra uzun bir süre Hititlere bağlı bir yerleşim merkezi olarak kalmıştır (www.malatya.bel.tr, 2015). Hititler döneminde de Anadolu'dan Babil'e kadar ulaşan önemli bir ticaret yolu üzerinde yer alması kente önemli bir merkezi konum kazandırmıştır (Çetiner, 2005: 11). MÖ. 705-681 tarihleri arasında Asur egemenliği altında olan Malatya sonrasında Med ve Perslerin egemenliği altına girmiştir. MÖ 4. yüzyılda Makedonya Kralı İskender'in Anadolu'yu ele geçirmesinden sonra, Malatya Helenistik kültürün etkisinde kalmıştır. Bu tarihten sonra Romalılar, Bizanslılar ve Selçukluların egemenliğine girmiştir. 1515 tarihinde Osmanlı İmparatorluğu'nun egemenliği altına giren Malatya ili Cumhuriyet'in ilan edilmesi sonrasında 1924 Anayasası'nın 89. maddesine göre 20 Nisan 1924 yılında il olmuştur (www.wikipedia.org.tr, 2015). Türkiye'nin sosyal, ekonomik ve kültürel anlamda gelişmekte olan illeri arasında yer alan Malatya ilinin günümüzde farklı özelliklere sahip 13 ilçesinin nüfus bilgileri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 1: Malatya İli İlçe Erkek Kadın Nüfus Dağılımı

Malatya	Toplam	Erkek	Kadın
Akçadağ	29.573	15.274	14.299
Arapgir	10.796	5.367	5.429
Arguvan	8.162	4.111	4.051
Battalgazi	299.863	148.139	151.724
Darende	28.060	13.894	14.166
Doğanşehir	40.064	20.285	19.779
Doğanyol	4.440	2.169	2.271
Hekimhan	19.946	9.907	10.039
Kale	5.677	2.691	2.986
Kuluncak	8.320	4.088	4.232
Pütürge	16.612	7.924	8.688
Yazıhan	14.315	7.261	7.054
Yeşilyurt	283.716	142.823	140.893
Toplam	769.544	383.933	385.611

(www.webcitation.org.tr).

Tablo 1 incelendiğinde Malatya ilinin merkez ilçeleri olan Battalgazi (299.863) ve Yeşilyurt (283.716) ilçelerinin en fazla nüfusa sahip olduğu en az nüfusa sahip olan ilçesinin ise 4.440 nüfusa sahip olan Doğanyol ilçesinin olduğu ve Malatya il nüfusunun kadın (385.611) ve erkek (383.933) nüfus dağılımının birbirine yakın olduğu öne çıkan bilgiler arasında yer almaktadır.

4.2. Araştırma Yöntemi ve Bulguları

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak anket tekniği kullanılmıştır. Ankete katılan katılımcılar Malatya ilinde ikamet eden kişiler arasından basit tesadüfi örneklem yolu ile belirlenmiştir. İnönü Caddesi'nden geçmekte olan ve aynı gün ankete katılmak isteyen katılımcılara uygulanmıştır. Toplam olarak 207 kişi ankete katılmış olup, eksik bilgi ve birden fazla seçeneğin işaretlenmesi nedenlerden dolayı 7 anket değerlendirmeye alınmayarak 200 kişi ile anket uygulamasının analizi yapılmıştır. Çalışma ile elde edilen veriler istatistik yöntemlerinden Ki Kare Bağımsızlık testi ile analiz edilmiştir. Bu kısımda 200 katılımcı ile yapılan anket sonucunda elde edilen verilerin yüzde, frekans değerlerinin yanı sıra bazı tanımlayıcı bilgiler ile seçilen bazı değişkenler arasındaki ilişkinin tespiti için Ki Kare Bağımsızlık testinin sonuçları yer almaktadır. Yapılan analiz sonucunda ($p<0,01$) düzeyinde istatistiksel olarak anlamlılık tespit edilen değişkenlerle ilgili değerlendirmeler yapılmıştır. Ankete katılan katılımcılara yönelik tanımlayıcı bilgiler Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2: Katılımcılara İlişkin Tanımlayıcı Bilgiler (n=200)

Değişkenler		f	%	Değişkenler		f	%
Doğum Yeri	İl Merkezi	103	51,5	Meslek	Memur	48	24,0
	İlçe	38	19,0		İşçi	8	4,0
	Kasaba	0	0		Esnaf	17	8,5
	Köy	59	29,5		Çiftçi	16	8,0
Yaş	18-25	23	11,5		Diğer	111	55,5
	26-30	32	16,0	Öğrenim Durumu	Okuryazar değil	16	8,0
	31-35	25	12,5		İlköğretim ve altı	53	26,5
	36-40	36	18,0		Lise	69	34,5
	41-45	27	13,5		Ön lisans	26	13,0
	46 ve yukarısı	57	28,5		Lisans	20	10,0
Cinsiyet	Erkek	114	57,0		Yüksek lisans	12	6,0
	Kadın	86	43,0		Doktora	4	2,0
Medeni Durum	Evli	134	67,0	İkamet Süresi	5 Yıl ve Aşağısı	6	3,0
	Bekar	57	28,5		6-10 yıl	4	2,0
	Boşanmış	9	4,5		11-15 yıl	7	3,5
İkamet	BŞB Merkez İlçesi	148	74,0		16-20 yıl	23	11,5
	BŞB İlçesi	38	19,0		21 yıl ve yukarısı	160	80,0
	BŞB İlçesine bağlı Köyden Mahalleye Dönüşen	14	7,0				

Tablo 2' de yer alan katılımcılara (200 kişi) ilişkin tanımlayıcı bilgilere baktığımızda; %51,5'inin (103 kişi) Malatya il merkezinde doğduğu, %57 katılımcının (114 kişi) erkek olduğu, %28,5 katılımcının (57 kişi) 46 ve yukarı yaş aralığında olduğu, %67 katılımcının (134 kişi) evli olduğu, katılımcıların %74'ünün (148 kişi) Büyükşehir Belediye Merkez İlçesinde ikamet ettiği, katılımcıların %24 (48 kişi) memur ve %55 (111 kişi) diğer meslek gruplarında yer aldığı, Lise düzeyinde eğitim alan katılımcıların oranının %34,5 (69 kişi) olduğu, Büyükşehir Belediyesinde 5 yıl ve daha az süredir ikamet edenlerin oranının %48 (96 kişi) olduğu, 21 yıl ve daha fazla süredir ikamet edenlerin oranının %80 (160 kişi) gibi büyük oranda olduğu öne çıkan bilgiler arasında yer almaktadır.

Tablo 3: Katılımcıların Malatya Büyükşehir Belediyesine Yönelik Görüşlerine İlişkin Tanımlayıcı İstatistiksel Bilgiler (n=200)

Değişkenler		f	%
İlinizin Büyükşehir Belediyesi olmasından mutlu musunuz?	Evet	132	66,0
	Hayır	68	34,0
6360 Sayılı Yeni Büyükşehir Belediye Yasası hakkında herhangi bir bilgiye sahip misiniz?	Evet	81	40,5
	Hayır	119	59,5
İlinizin Büyükşehir Belediye olması ile belde belediyelerinin kapatılması ve köylerin mahalleye dönüştürülmesini nasıl karşılıyorsunuz?	Olumlu	26	13,0
	Kısmen Olumlu	56	28,0
	Olumsuz	118	59
İlinizin Büyükşehir Belediyesi olması ile yaşamınızda herhangi bir farklılık oldu mu?	Evet-Olumlu	42	21,0
	Evet Olumsuz	138	69,0
	Hayır	20	10,0
İlinizin Büyükşehir Belediyesi olması ile trafik işleyişinde yoğunluk yaşıyor mu?	Evet	190	95,0
	Hayır	10	5,0
İlinizin Büyükşehir Belediyesi olması ile yeterli düzeyde yol, su ve kanalizasyon gereksinimlerinin karşılanmaktadır mı?	Evet	128	64,0
	Hayır	63	31,5
	Bir fikrim yok	9	4,5
İlinizin Büyükşehir Belediyesi olması ile çevre ve peyzaj düzenlemelerinden memnun musunuz?	Evet	54	27,0
	Hayır	126	63,0
	Bir fikrim yok	20	10,0
İlinizin Büyükşehir Belediyesi olması ile kırsal kesimde yaşayan insanların yaşam kaliteleri arttı mı?	Evet	8	4,0
	Hayır	169	84,5
	Bir fikrim yok	23	11,5
İlinizin Büyükşehir Belediyesi olması ile emlak ve çevre temizlik vergilerinde herhangi bir artış oldu mu?	Evet	174	87,0
	Hayır	4	2,0
	Bir fikrim yok	22	11,0
İlinizin Büyükşehir Belediyesi olması ile konut satış ve kira fiyatlarında herhangi bir artış yaşandı mı?	Evet	184	92,0
	Hayır	0	0
	Bir fikrim yok	16	8,0

Tablo 3’de katılımcıların Malatya Büyükşehir Belediyesine yönelik görüşlerine ilişkin istatistiksel veriler incelendiğinde ankete katılan 200 katılımcının %66’sının (132 kişi) Malatya ilinin büyükşehir belediye olmasından dolayı mutlu olduğu; ancak katılımcıların %69’unun (138 kişi) illerinin büyükşehir belediye olmasından dolayı yaşamlarının olumsuz yönde etkilendiği düşünceleri vardır. 6360 sayılı yeni büyükşehir belediye yasası hakkında katılımcıların yarıdan fazlasının (%59,5-119 kişi) herhangi bir bilgi sahibi olmadığı, Malatya ilinin büyükşehir belediyesi olması ile büyük çoğunlukta katılımcının illerindeki trafik yoğunluğunun arttığı %95 (190 kişi) çevre ve peyzaj düzenlemelerinin yeterli düzeyde olmadığı (%63-126 kişi), çevre temizlik ve emlak vergilerinde artış olduğu (%87-174 kişi) konut satış ve kira fiyatlarında artış olduğu (%92 (184 kişi) düşünceleri öne çıkan bulgular arasındadır.

Katılımcıların 6360 sayılı yasa ile büyükşehir statüsü kazanan Malatya ilinin Büyükşehir Belediyesi olması ile yasanın yaşamlarına yönelik yansımalarının olumsuz yönde olduğu açıktır. Yasanın çıkarılması aşamasında yerel halka sorulmadan çıkarılmış olması, halkın yasa hakkında bilgi sahibi olmamasının göstergesi olup, Emlak ve çevre temizlik vergilerinde, konut satış ve kiralarda görülen artış sebebiyle ekonomik yönden, araç trafik işleyişindeki yoğunluğun artması, çevre ve peyzaj düzenlemelerin yetersiz olması bakımından da sosyal yönden negatif yönlü etkilendikleri görülmektedir. Yine de yerel halk, yaşanan olumsuzluklara rağmen illerinin büyükşehir belediyesi olmasından dolayı memnun olduklarını beyan etmektedirler.

Tablo 4: Katılımcıların, Büyükşehir Belediyesi Olan İlerde İkamet Süresi İle Yaşamlarında Herhangi Bir Farklılık Olup Olmadığı Durumlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Ki-kare Analizi Sonuçları (n=200)

Değişkenler			İlinizin Büyükşehir Belediyesi olması ile yaşamınızda herhangi bir farklılık oldu mu?		
			Ever-Olumlu	Evet-Olumsuz	Hayır
Büyükşehir belediyesinde ne kadar zamandan beri ikamet etmektesiniz?	0-5	F	4	0	2
		%	66,7%	0,0%	33,3%
	6-10	F	0	4	0
		%	0,0%	100,0%	0,0%
	11-15	F	0	4	3
		%	0,0%	57,1%	42,9%
	16-20	F	3	20	0
		%	13,0%	87,0%	0,0%
	21 ve yukarı	F	35	110	15
		%	21,9%	68,8%	9,4%
Toplam		F	42	138	20
		%	21,0%	69,0%	10,0%

*P<0,01

Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların büyükşehir belediyesi olan Malatya ilindeki ikamet süreleri ile ilin büyükşehir belediyesi olması ile yaşamlarında bir farklılık olup olmadığı durumlarının karşılaştırılmasına ilişkin Ki kare analizi sonucuna göre anlamlı bir bağlantı vardır. 5 yıl ve altı sürede büyükşehir belediyesinde ikamet eden katılımcıların yaşamlarında olumlu yönde bir farklılık olduğu düşüncesi varken; büyükşehir belediyesinde katılımcıların ikamet süresi arttıkça illerinin büyükşehir olması ile yaşamlarında olumsuz yönde farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İlinin büyükşehir olmadan önceki ve sonraki durumunu daha iyi bilen ikamet süresi daha fazla olan katılımcılar olduğu düşüncesinden yola çıkarsak, ikamet süresi fazla olan katılımcı yaşadığı büyükşehirin sorunlarını ve olanaklarının genişleyip genişlemediğine dair bilgilere sahip olan katılımcılardır diyebiliriz.

Tablo 5: Katılımcıların Yaşı ile Malatya İlinin Büyükşehir Olması Sonrası Belde Belediyelerinin Kapatılması ve Köylerin Mahalleye Dönüştürülmesi Durumlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Ki-kare Analizi Sonuçları (n=200)

Değişken			İlinizin büyükşehir belediye olması ile belde belediyelerinin kapatılması ve köylerin mahalleye dönüştürülmesini nasıl karşılıyorsunuz?		
			Olumlu	Kısmen olumlu	Olumsuz
Yaşınız?	18-25	F	9	8	6
		%	39,1%	34,8%	26,1%
	26-30	F	6	6	20
		%	18,8%	18,8%	62,5%
	31-35	F	6	8	11
		%	24,0%	32,0%	44,0%
	36-40	F	2	10	24
		%	5,6%	27,8%	66,7%
	41-45	F	0	6	21
		%	0,0%	22,2%	77,8%
	46 ve yukarısı	F	3	18	36
		%	5,3%	31,6%	63,2%
Toplam		F	26	56	118
		%	13,0%	28,0%	59,0%

*P<0,01

Tablo 5'i incelediğimizde; Malatya ilinin büyükşehir belediyesi olması sonucu genel katılımcıların illerindeki belde belediyelerinin kapatılması ve köylerin mahalleye dönüşmesi durumlarını olumsuz karşıladıkları görülmektedir. Katılımcılar arasında 18-25 yaş grubu içerisinde yer alanların çoğunluğu tarafından olumlu karşılandığı ve 26 yaş ve sonraki yaş gruplarında ise büyük çoğunluğun belde belediyelerinin kapatılması ve köylerin mahalleye dönüştürülmesi durumlarına yönelik olumsuz düşüncelerinin yer aldığı görülmektedir. Gençler bu durumu kente daha çabuk ulaşmak olarak görmüş olabilirler; ama insanların yaşı ilerledikçe geçmiş bilgi ve tecrübelerine bağlı olarak, ortama bağlılıkları ve düşüncelerini ifade edebilme yetenekleri artar (Dinçyürek, vd. 2010: 146). Tabloda da görüldüğü

gibi katılımcıların yaşı ilerledikçe düşünceleri de farklılaşabilmektedir. Yaş arttıkça illerinin büyükşehir belediyesi olmalarına yönelik katılımcıların düşüncelerinin de değiştiği bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 6: Katılımcıların Mesleği ile 6360 Sayılı Yasa Hakkındaki Bilgi Durumlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Ki-kare Analizi Sonuçları (n=200)

Değişken			6360 sayılı yeni büyükşehir belediye yasası hakkında herhangi bir bilgiye sahip misiniz?	
			Evet	Hayır
Mesleğiniz?	Memur	F	40	8
		%	83,3%	16,7%
	İşçi	F	5	3
		%	62,5%	37,5%
	Esnaf	F	8	9
		%	47,1%	52,9%
	Çiftçi	F	0	16
		%	0,0%	100,0%
	Diğer	F	28	83
		%	25,2%	74,8%
Toplam		F	81	119
		%	40,5%	59,5%

*P<0,01

Tablo 6’da katılımcıların mesleği ile 6360 sayılı yasa hakkında bilgi sahibi olup olmadığı durumlarının karşılaştırılmasına yönelik yapılan Ki-kare analizi sonucunda; mesleği memur olan katılımcıların büyük çoğunluğu (%83,3-40 kişi) tarafından ve mesleği işçi olan 8 katılımcıdan 5’inin, ilgili yasa hakkında bilgi sahibi olduğu, diğer meslek gruplarında ise çoğunluğun 6360 sayılı yasa hakkında bilgi sahibi olmadığı veya eksik bilgi edinmiş olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu kısımda çıkarılacak sonuç, memur ve işçi statüsünde çalışan katılımcıların yasa hakkında genelde bilgi sahibi olduğu ancak diğer meslek grubunda çoğunlukla yer alan katılımcıların ise yasanın yeteri düzeyde tanıtılmamasından dolayı bilgi sahibi olmadıkları bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 7: Katılımcıların Öğrenim Durumu ile 6360 Sayılı Yasa Hakkındaki Bilgi Durumlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Ki-kare Analizi Sonuçları (n=200)

Değişkenler			6360 sayılı yeni Büyükşehir Belediye Yasası hakkında herhangi bir bilgiye sahip misiniz?	
			Evet	Hayır
Öğrenim durumunu	Okur yazar değil	F	2	14
		%	12,5%	87,5%
	İlköğretim ve altı	F	0	53
		%	0,0%	100,0%
	Lise	F	27	42
		%	39,1%	60,9%
	Yüksekokul 2 yıllık	F	20	6
		%	76,9%	23,1%
	Yüksekokul 4 yıllık	F	16	4
		%	80,0%	20,0%
	Yüksek lisans	F	12	0
		%	100,0%	0,0%
	Doktora	F	4	0
		%	100,0%	0,0%
Toplam		F	81	119
		%	40,5%	59,5%

*P<0,01

Tablo 7’de yer alan katılımcıların öğrenim durumu ile 6360 sayılı Yeni Büyükşehir Belediye Yasası hakkındaki bilgi durumlarının karşılaştırılmasına ilişkin Ki-kare analiz sonucuna göre aralarında bir anlamlılık vardır. Katılımcıların öğrenim durumuna paralel olarak, ilgili yasa hakkındaki katılımcı bilgisi değişmektedir. Katılımcıların öğrenim durumu arttıkça, yasa hakkındaki bilgi sahibi olan katılımcı sayısında da artış olduğu; azaldıkça doğru bilginin de azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 8: Katılımcıların Mesleği İle Malatya İlinin Büyükşehir Belediye Olması İle Konut Satış ve Kira Fiyatlarında Artış Olup Olmadığına Yönelik Düşüncelerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Ki-Kare Analizi Sonuçları (N=200)

Değişkenler			İlinizin Büyükşehir Belediyesi olması ile konut satış ve kira fiyatlarında herhangi bir artış yaşandı mı?		
			Evet	Hayır	Herhangi bir fikrim yok
Mesleğiniz?	Memur	F	48	0	0
		%	100,0%	0,0%	0,0%
	İşçi	F	6	0	2
		%	75,0%	0,0%	25,0%
	Esnaf	F	17	0	0
		%	100,0%	0,0%	0,0%
	Çiftçi	F	11	2	3
		%	68,8%	12,5%	18,8%
Diğer	F	101	0	10	
	%	91,0%	0,0%	9,0%	
Toplam		F	183	2	15
		%	91,5%	1,0%	7,5%

*P<0,01

Tablo 8 incelendiğinde; katılımcıların meslek gruplarına bakılmaksızın tüm meslek gruplarının büyük çoğunluğunda (%91,5) Malatya ilinin büyükşehir belediye olması ile konut satış ve kira fiyatlarında artış olduğu düşüncesi büyük çoğunluktadır. Özellikle mesleği memur ve esnaf olan katılımcıların tamamının konut satış ve kira fiyatlarında artış olduğu yönünde düşünceleri yer almaktadır. Kira ve konut satış fiyatlarındaki artışlardan dolayı, hayat pahalılaşmış, yerel halkın yaşamı ekonomik anlamda olumsuz yönde etkilenmiştir.

Tablo 9: Katılımcıların Öğrenim Durumu ile Malatya İlinin Büyükşehir Belediye olması ile Çevre ve Peyzaj Düzenlemelerindeki Memnuniyet Düşüncelerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Ki kare Analizi Sonuçları (n=200)

Değişkenler			İlinizin Büyükşehir Belediyesi olması ile çevre ve peyzaj düzenlemelerinden memnun musunuz?		
			Evet	Hayır	Herhangi bir fikrim yok
Öğrenim durumunuz?	Okur yazar değil	F	4	8	4
		%	25,0%	50,0%	25,0%
	İlköğretim ve altı	F	19	22	12
		%	35,8%	41,5%	22,6%
	Lise	F	13	52	4
		%	18,8%	75,4%	5,8%
	Yüksekokul 2 yıllık	F	12	14	0
		%	46,2%	53,8%	0,0%
	Yüksekokul 4 yıllık	F	4	16	0
		%	20,0%	80,0%	0,0%
	Yüksek lisans	F	2	10	0
		%	16,7%	83,3%	0,0%
	Doktora	F	0	4	0
		%	0,0%	100,0%	0,0%
Toplam		F	54	126	20
		%	27,0%	63,0%	10,0%

*P<0,01

Tablo 9'da katılımcıların öğrenim durumu ile Malatya Belediyesi'nin Büyükşehir Belediyesi olması ile çevre ve peyzaj düzenlemelerindeki memnuniyet düşüncelerinin karşılaştırılmasına ilişkin yapılan Ki-kare analizi sonuçlarını incelendiğimizde; katılımcıların öğrenim durumları ile beklenen hizmet arasında anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır. Genel olarak katılımcıların öğrenim durumu arttıkça, Büyükşehir Belediye tarafından yapılan çevre ve peyzaj düzenlemelerinden memnun olan katılımcı sayısından da bir azalma olduğu görülmektedir. Öğrenim durumu lise üzerinde olan katılımcıların çoğunluğunun illerinin büyükşehir belediyesi olması ile çevre ve peyzaj düzenlemelerinin yeteri seviyede olmadığına yönelik düşünceleri bulunmaktadır.

Tablo 10: Katılımcıların Büyükşehir Belediyesindeki İkamet Süresi ile Malatya İlinin Büyükşehir Belediyesi olması ile Çevre ve Peyzaj Düzenlemelerindeki Memnuniyet Düşüncelerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Ki-kare Analizi Sonuçları (n=200)

Değişkenler			İlinizin Büyükşehir Belediyesi olması ile çevre ve peyzaj düzenlemelerinden memnun musunuz?		
			Evet	Hayır	Herhangi bir fikrim yok
Büyükşehir belediyesinde ne zamandan beri ikamet etmektedirsiniz?	0-5	F	6	0	0
		%	100,0%	0,0%	0,0%
	6-10	F	0	4	0
		%	0,0%	100,0%	0,0%
	11-15	F	4	3	0
		%	57,1%	42,9%	0,0%
	16-20	F	9	12	2
		%	39,1%	52,2%	8,7%
	21 ve yukarı	F	35	107	18
		%	21,9%	66,9%	11,3%
Toplam		F	54	126	20
		%	27,0%	63,0%	10,0%

*P<0,01

Tablo 10'u incelediğimizde; katılımcıların büyükşehir belediyesindeki ikamet süreleri ile illerinin büyükşehir belediyesi olması sonrasındaki çevre ve peyzaj düzenlemelerindeki memnuniyetlerine ilişkin Ki-kare analizi sonuçlarına baktığımızda genel olarak ikamet süresi arttıkça katılımcıların düşüncelerinde olumsuz yönde değiştiği yani çevre ve peyzaj düzenlemelerin yetersiz düzeyde olduğu düşünceleri ağır basmaktadır. 16 yıl ve üzerinde ikamet eden katılımcıların çoğunluğunun illerinin büyükşehir belediyesi olması sonrasında çevre ve peyzaj düzenlemelerinin yetersiz düzeyde olduğu görüşündedir.

4. SONUÇ

1984 yılından bu yana büyükşehir yönetim modeli ile tanışan Türkiye, geçen 31 yıl içerisinde büyükşehir belediye yönetimini halka daha etkin, verimli ve kaliteli hizmet sunabilmesi adına yetkilerle donatmaya çalışmıştır. 2012 yılında 5216 sayılı büyükşehir belediye yasasında yapılan 6360 sayılı yasa değişikliği ile kamu yönetimi alanında şimdiye kadar yapılan değişikliklerin en radikal gerçekleştirilmiştir. Yerel yönetim birimleri olarak il özel idareleri, belediyeler ve köyler bu değişiklikten önemli düzeyde paylarını almışlardır. Büyükşehirlerde bulunan il özel idarelerinin tüzel kişilikleri kaldırılarak kapatılmış, tüzel kişiliği kaldırılan köyler mahalleye dönüştürülmüş ve büyükşehir belediye sınırları il mülki sınırları olarak değiştirilerek coğrafi yönden yerel yönetimlerin yapısını önemli düzeyde değiştirmiştir. Kentlerin alanlarının genişlemesi, kenti kıra doğru yaymıştır.

Büyükşehir belediyeleri bakımından, her yerin kent olacağını, artık köy ismi ile anılan yaşam alanlarının kalmayacağını, birçok yetkinin büyükşehir belediye başkanında toplanacağını, mahalleye dönüşen eski köylere, il merkezine uzakta olan ilçe ve mahallelere büyükşehir belediyesinin hizmet sunmasında zorluklar yaşanacağını, 'hizmette yerellik' ilkesinin söylemde kalacağını belirtmek öngörü olmayacaktır. Genelde büyükşehir belediyesi olmanın, yönetsel, mali, siyasal, sosyo-kültürel ve psikolojik etkilerinin olacağı kabul edilmektedir. Yasanın eleştirilen yönlerinin yanında, orta ölçekli kentsel alanlarda yönetim sorunlarını ortadan kaldırma, planlama ve hizmetin dağıtımında bütünsellik sağlayacağı ve kıt kaynakların etkin bir şekilde kullanılacağı vurgulanmaktadır.

Doğu Anadolu'nun kayısı ile 'sarı yüzünü' oluşturan Malatya, kültür tarımı, tarım alanlarının büyüklüğü, zengin kültürel mirasıyla büyük bir gelişme potansiyeli taşımaktadır. 6360 sayılı Yasanın Malatya Büyükşehir Belediyesi'nde yaşayan halk üzerindeki etkililiğine baktığımızda, yasanın hem olumlu, hem de olumsuz yönde etkisinin olduğu görülmektedir. Malatya'nın büyükşehir yapılması mevcut potansiyelinin harekete geçirilmesi açısından olumlu bir gelişmedir. Büyükşehir olmak, kentin kamu yatırımlarından daha çok pay almasını ve kente yapılacak yatırımların artmasını sağlayacaktır. İlgili yasa ile kurulan Malatya Su ve Kanalizasyon Genel Müdürlüğü (MASKİ) sayesinde su kanalizasyon hizmetinden halkın memnun kaldığı önemli bir sorun yaşamadığı görülmektedir. Ancak, çevre ve peyzaj düzenlemelerinin yetersizliği, araç ve trafik yoğunluğunun artmış olması, emlak, çevre ve

temizlik, çöp vergilerinde, ulaşım ücretlerinde, konut satış ve kiralarda görülen artışlardan dolayı yerel halkın yaşamları olumsuz yönde etkilenmiştir. Katılımcıların büyük çoğunluğu, yeni değişiklikle beklentilerin artmasına rağmen hizmetlerin etkili bir şekilde sunulması bakımından herhangi bir farklılık olmadığını belirtmişlerdir. Henüz hizmet kalitesi için önemli gelişmeler beklemek için erken olduğu düşünülebilir. Ayrıca, köylerin mahalle dönüşmesiyle, köylerin kentleşmesi sorunu kalitenin önüne geçmektedir. Çünkü tarım kenti özelliği gösteren Malatya'da büyükşehir ölçeğinde köy sayısının azalmasıyla birlikte, tarımsal ürün kimliğinin de ortadan kalkabileceği söz konusudur. Malatya ilinin sorunları arasında önemli bir yere sahip araç trafik yoğunluğu acil olarak çözüme kavuşturulmalıdır. Trafikğin rahatlatılmasına yönelik faaliyete geçirilmesi planlanan güney ve kuzey Çevre yollarının bir an önce yapılarak faaliyete geçirilmesi ile büyükşehirin trafik yoğunluğunun önemli düzeyde giderileceği, Ayrıca çevre temizlik ve emlak vergilerinin düşürülerek yerel halkın ekonomik anlamda rahatlatılması gerektiği kanısındayız.

KAYNAKÇA

Bulut, Yakup (2010), "Büyükşehirlerde Katılımlı Yönetiminin Hayata Geçirilmesinde Rol Oynayan Etmenler", Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt1, Sayı 1, s. 47-63.

Bulut, Yakup ve Yılmaz, Vedat (2014), "Türkiye'de İl Özel Yönetimleri ve Geleceği", Fatma N. Genç (Ed.), KAYFOR XII Bildiriler Kitabı, s. 76-82.

Baharççek, Abdulkadir (2013), "6360 sayılı Büyükşehir Belediye Yasası ile Yerel Yönetimlerin Yapısında Yapılan Değişikliklerin Türkiye'nin Demokratikleşme Süreci Üzerindeki Etkileri", Yakup Bulut vd. (Eds.), Kuramdan Uygulamaya Yerel Yönetimler ve Kentsel Politikalar, Pegem Akademi Yayınları, Ankara, s.223-229.

Çelik, Lamih ve Altıparmak, Cüneyd (2013), Hukuki Açından 100 Soruda Yeni Büyükşehir Belediye Modeli, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Çetiner, Hüseyin (2005), Malatya, Yön Matbaacılık, İstanbul.

Dinçyürek, Sibel, Çağlar, Mehmet ve Birol, Cem (2010), "Atılganlık ve Denetim Odağı Düzeyi: Gelecek Nesillere Etkisi", Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 39, s.142-150.

Eryılmaz, Bilal (2006), Kamu Yönetimi, Seçkin Dağıtım, İstanbul.

Genç, F. Neval (2014), "6360 Sayılı Kanun ve Aydın'a Etkileri" Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 1, Özel Sayı, s:1-29.

Gözler, Kemal (2013), "6360 Sayılı Kanun Hakkında Eleştiriler: Yirmi Dokuz İlde İl Özel İdareleri ve Köylerin Kaldırılması ve İlçe Belediyelerinin Büyükşehir İlçe Belediyesi Hâline Dönüştürülmesi Anayasamıza Uygun Mudur?" Legal Hukuk Dergisi, C. 11, S. 122, s.37-82. <http://www.idare.gen.tr/6360-elestiriler.pdf>, Erişim Tarihi: 15.03.2015.

İzci, Ferit ve Menaf Turan (2013), "Türkiye'de Büyükşehir Belediyesi Sistemi ve 6360 Sayılı Yasa İle Büyükşehir Belediyesi Sisteminde Meydana Gelen Değişimler: Van Örneği", Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt 18, Sayı 1, s.117-152.

Karaarslan, Erkan (2014), " Açıklamalı 6360 Sayılı Kanun 14 İlde Büyükşehir belediyesi ve 27 İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Bekad Yayınları, Antalya.

Karakılıçık, Yusuf (2013), Yerel Yönetimler, 1.Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Kaypak, Şafak (2015), "Kentın Çevre Dili" (6360 Sayılı Yasa Örneğinde)", Yönetimden Siyasete Türkiye'de Sosyo-Ekonomik Dönüşümler ve Gençliğin Bakışı Kongresi 4-5 Mayıs 2015 Açılış Oturumu, MKÜ, Antakya.

Kaypak, Şafak (2016), " Hatay Hatay Büyükşehir Yapılanma Sonrasında Çevre Sorunlarına Yaklaşım ve Çevre Düzenlemeleri, Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Haziran, Cilt. 5, S. 1, s. 25-50.

Keleş, Ruşen, (2006), Yerinden Yönetim ve Siyaset, Beşinci Basım, Cem Yayınevi, İstanbul.

Parlak, Bekir ve Mustafa Ökmen (2015), Yerel Yönetimler Kuram ve Uygulamada Küresel ve Ulusal Konular ve Sorunlar, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa.

Sodan, Ramazan (2009), Açıklamalı İctihatlı 5393 Sayılı Belediye Kanunu ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 2.Baskı, Fersa Ofset Baskı Tesisleri, Ankara.

Şahin, Yusuf (2014), Yerel Yönetimler, 1. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa,

Şengül, Ramazan (2014), Yerel Yönetimler, 4. Baskı, Umut Yayınları, Kocaeli.

Ulusoy, Ahmet ve Tekin Akdemir (2013), Mahalli İdareler, 8.Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 25531 sayılı ve 23.07. 2004 tarihli Resmi Gazete.

6360 Sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 28489 sayılı ve 06.12.2012 tarihli Resmi Gazete.

<http://www.cografya.gen.tr/tr/malatya/ekonomi.html>, 15.07.2016.

<http://www.malatya.bel.tr/icerik/29/28/malatyanin-tarihi.aspx>, 28/08/2015.

http://www.malatya.gov.tr/?modul=detay&k_id=46&m_id=26, 28/08/2015.

<http://www.webcitation.org/6WFDHQIDb>, 17/08/2015.

<https://tr.wikipedia.org/wiki/Malatya>, 28/08/2015.